

NPO DETAILANALYSE

2025-10-01_POW_05874385

Uitzending: NPO-Sending | 2025-10-01 | Geanalyseerd op: 2026-05-23 02:13

Version 3.0-detail | Universal 3.0-detail | Konverter 3.4 (2026-05-20) | Maatstaf: Mediawet 2008 Art. 2.1

TOTAALSCORE

3.0/10

Lichte onevenwichtigheid

0 = evenwichtig, 10 = sterk eenzijdig/manipulatief

POLITIEK SPECTRUM

Classificatie op basis van Chapel Hill Expert Survey (CHES) 2024

De Chapel Hill Expert Survey (CHES 2024) is een academische enquête onder 609 politicologen in 31 landen. Elke partij wordt beoordeeld op een schaal van 0 (extreem-links) tot 10 (extreem-rechts).

Partij	SP	GL-PvdA	PvdD	D66	CDA	NSC	CU	VVD	BBB	SGP	PVV	FvD
CHES	1.10	2.40	2.50	4.80	5.50	5.80	6.00	7.00	7.50	7.80	9.20	9.50
Spectrum	<i>Links</i>	<i>Links</i>	<i>Links</i>	<i>Links</i>	<i>Midden</i>	<i>Midden</i>	<i>Rechts</i>	<i>Rechts</i>	<i>Rechts</i>	<i>Rechts</i>	<i>Rechts</i>	<i>Rechts</i>

De totale tendens wordt weergegeven op een 0–10-schaal (0 = sterk links-bevoordelend, 5 = evenwichtig, 10 = sterk rechts-bevoordelend). De berekening is gebaseerd op het verschil in gemiddelde bevoordeling van linkse vs. rechtse partijen (groepering volgens CHES 2024).

TENDENS (L – R)

5.0 / 10

Evenwichtig

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

← Links

Rechts →

Bron: Chapel Hill Expert Survey 2024 — chesdata.eu | [Jolly et al., Electoral Studies, 2022](https://doi.org/10.1017/XES.2022.1) | Drempelwaarden: [Pew Research Center](https://www.pewresearch.org/)

Dit gedeelte biedt politieke context en telt niet mee voor de totaalscore.

POLITIEK LANDSCHAP

Het kabinet-Schoof is in juli 2024 aangetreden als extraparlamenteair kabinet, gesteund door PVV, VVD, NSC en BBB. Premier Dick Schoof is partijloos. De grootste oppositiepartij is GL-PvdA met 25 zetels, gevolgd door D66 (9 zetels), CDA (5 zetels), SP (5 zetels), FvD (3 zetels), PvdD (3 zetels), CU (3 zetels) en SGP (3 zetels).

Partij	CHES L-R	Zetels	Regering/Oppositie	Kernpositie
SP	1,1	5	Oppositie	Sociaaleconomisch links, anti-markt
GL-PvdA	2,4	25	Oppositie (grootste)	Klimaat, humaan asielbeleid, eerlijk delen
PvdD	2,5	3	Oppositie	Dierenrechten, klimaat, links-progressief
D66	4,8	9	Oppositie	Liberaal-progressief, pro-EU, onderwijs
CDA	5,5	5	Oppositie	Christendemocratisch, midden-rechts
NSC	5,8	20	Regering	Bestaanszekerheid, rechtsstaat, beheerste migratie
CU	6,0	3	Oppositie	Christelijk-sociaal, midden-rechts
VVD	7,0	24	Regering	Vrije markt, liberaal-rechts, begrotingsdiscipline
BBB	7,5	7	Regering	Agrarisch-populistisch, boerenbescherming
SGP	7,8	3	Oppositie	Reformatorisch, ver rechts
PVV	9,2	37	Regering (grootste)	Anti-islam, asielstop, nationaal-populistisch
FvD	9,5	3	Oppositie	Extreemrechts, eurosceptisch, Baudet

De belangrijkste politieke conflictlijn betreft het migratiebeleid: de coalitie streeft naar een ongekend streng asielbeleid, terwijl de linkse oppositie dit als onhumaan en juridisch onhoudbaar beschouwt. Een tweede spanningslijn betreft de klimaat- en energietransitie, waarbij de coalitie (met name PVV en BBB) remt op klimaatambities terwijl GL-PvdA en D66 versnelling eisen. Ten derde speelt de verhouding tot de EU een rol: PVV en FvD zijn eurosceptisch, terwijl D66 en GL-PvdA een federaler Europa nastreven. Tot slot staat de financiële houdbaarheid van de verzorgingsstaat onder druk, met name rond pensioenen, zorg en koopkracht.

De Nederlandse publieke omroep (NPO) is wettelijk verplicht tot pluriforme, evenwichtige en onafhankelijke berichtgeving op grond van de Mediawet 2008, artikel 2.1. Het NPO-stelsel is gefragmenteerd: afzonderlijke omroepverenigingen (zoals BNNVARA, AVRO-TROS, KRO-NCRV) dragen eigen redactionele verantwoordelijkheid, terwijl pluriformiteit over het totale aanbod wordt beoordeeld. PVV-leider Wilders heeft de NPO herhaaldelijk als "linkse omroep" gekritiseerd en bezuinigingen op de publieke omroep aangekondigd.

HOOFDSTUK 1 — PARTIJPOLITIEKE BIAS

De uitzending betreft het NOS Journaal van 1 uur — een nieuwsbulletin van cir met diverse nieuwsonderwerpen. Er worden geen partijstandpunten expliciet besproken of vergeleken. De enige politiek relevante passage betreft demissionair minister Fleur Agema (PVV) over MRI-screening bij borstkanker, en premier Schoof (partijloos, coalitie) over de EU-veiligheidstop in Kopenhagen.

Partij	Score (-5..+5)	Uitzendingweergave vs. Partijprogramma
VVD	0	Niet aan bod gekomen — geen standpunten weergegeven
PVV	0	02:05 "Snel is een begrip waarbij we allemaal een ander gevoel hebben" — Minister Agema spreekt over MRI-screening; geen partijpolitieke framing, inhoudelijk neutraal weergegeven — niet vervormd, maar ook niet volledig in partijcontext geplaatst
GL-PvdA	0	Niet aan bod gekomen — geen standpunten weergegeven
NSC	0	Niet aan bod gekomen — geen standpunten weergegeven
D66	0	Niet aan bod gekomen — geen standpunten weergegeven
BBB	0	Niet aan bod gekomen — geen standpunten weergegeven
CDA	0	Niet aan bod gekomen — geen standpunten weergegeven
SP	0	Niet aan bod gekomen — geen standpunten weergegeven

Samenvatting Partijbias

- Nauwkeurigste weergave: Geen partij expliciet behandeld; score 0 voor alle partijen
- Sterkste vertekening: Niet van toepassing
- Gemiddelde afwijking van 0: 0,0
- Conclusie: Het NOS Journaal van 1 uur is een kort nieuwsbulletin zonder politiek debat of partijvergelijking. Partijstandpunten worden niet expliciet weergegeven of beoordeeld. De enige politieke figuren die aan het woord komen zijn minister Agema (PVV, demissionair) over een zorgonderwerp en premier Schoof over Europese veiligheid — beide zonder partijpolitieke duiding of vergelijking met oppositiestandpunten.

Links-Rechts-Algemene Tendens

TENDENTIESCORE: 0,0

INDELING: Evenwichtig

Motivering: De uitzending bevat geen partijpolitieke vergelijkingen, geen ideologisch geladen framings en geen selectieve behandeling van politieke posities. De twee politieke figuren die aan het woord komen (Agema en Schoof) worden zakelijk geciteerd zonder redactioneel commentaar. Er is geen aanwijsbare links- of rechtsbegunstiging in themaselect, woordkeuze of brongebruik.

HOOFDSTUK 2 — UITZENDINGSINFORMATIE EN THEMATISCH KADER

Uitzendingsgegevens

- Titel: NOS Journaal 13:00 uur
- Datum: 01.10.2025
- Lengte (geschat uit transcript):
- Presentator/verslaggever: Hoofdpresentator (naam niet vermeld in transcript), sportpresentatrice Rivkah, correspondent Ardy Stermerding (Kopenhagen)

Persoon	Functie	Partij/Affiliatie	Politiek Spectrum
Fleur Agema	Demissionair minister van VWS	PVV	Ver rechts (9,2)
Dick Schoof	Premier (demissionair)	Partijloos (coalitie PVV/VVD/NSC/BBB)	Centrum-rechts (coalitie)
Ardy Stermerding	NPO-correspondent Brussel/Europa	NPO/NOS	Journalistiek, geen partij
Activist op vloot Gaza	Deelnemer Freedom Flotilla	Activisme pro-Palestina	Links-progressief
NFI-onderzoeker	Forensisch wetenschapper	Overheid/NFI	Geen partij
John Heitinga	Trainer Ajax	Sport	Geen partij
Erik Meijer	Oud-voetballer, analist	Sport/Duitse TV	Geen partij
Wielrencoach (naam niet vermeld)	Bondscoach/ploegleider	Sport	Geen partij

Hoofdonderwerp

Het NOS Journaal van 1 uur brengt een breed nieuwsoverzicht met als voornaamste onderwerpen: de veiligheidsdreiging bij het Oktoberfest in München, de EU-veiligheidstop in Kopenhagen over Russische drones en steun aan Oekraïne, de aanvullende MRI-scan bij borstkankerscreening, de Freedom Flotilla richting Gaza, en sportnieuws over Ajax in de Champions League.

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

HOOFDSTUK 3 — 15 CRITERIA: DETAILANALYSE

Hardfacts — 9 technieken die telbaar en wetenschappelijk verifieerbaar zijn

1. EXPERTENSELECTIE

3/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Definitie: Wie komt als expert aan het woord?

Expert 1: RIVM (gecteerd, niet aan het woord)

Tijdstempel: 01:47

Uitspraak

"Volgens het RIVM is het haalbaar om een MRI-scan toe te voegen aan het bevolkingsonderzoek."

Inkadering

Het RIVM wordt als gezaghebbende instantie geciteerd zonder nadere toelichting over de inhoud van het rapport of mogelijke beperkingen.

Ontbrekende tegenstem: Een radioloog, ziekenhuisbestuurder of zorgverzekeraar had de uitvoerbaarheidsvraag kunnen nuanceren.

Brondieptecheck:

(a) FINANCIERING: Het RIVM is een rijksinstituut, gefinancierd door het ministerie van VWS. Structureel belang: RIVM adviseert het ministerie dat ook de opdrachtgever is van het onderzoek — beperkte onafhankelijkheid bij beleidsaanbevelingen.

(b) MANDAAT: Het RIVM heeft een volksgezondheidsmandat; uitvoerbaarheidsadvies valt binnen dit mandaat, maar capaciteitsanalyse vereist ook input van zorgaanbieders.

- D1 Belangenconflict: 0 — Overheidsinstituut, adviseert opdrachtgever
- D2 Persoonlijk risico: +1 — Institutioneel risico bij afwijkend advies
- D3 Vakbekwaamheid: +2 — Kernexpertise volksgezondheidsonderzoek
- D4 Meningsconsistentie: +1 — RIVM-adviezen zijn doorgaans consistent
- D5 Emotionalisering vs. data: +2 — Datagedreven rapport
- D6 Bronniveau: +1 — Primair onderzoeksinstituut

TOTAAL: +7 → BRONLICHT: GROEN

(c) VAKBEKWAAMHEID: De RIVM-uitspraak wordt als neutraal wetenschappelijk feit gepresenteerd, terwijl het een beleidsadvies betreft aan de opdrachtgevende minister — dit is een lichte framing als objectief feit.

Expert 2: NFI-onderzoeker (aan het woord)

Tijdstempel: 09:01

Uitspraak

"Als je dan wel nog een restant van een glijmiddel op een condoom kan aantonen, dan kun je in ieder geval aangeven dat er daadwerkelijk wel iets is gebeurd."

Inkadering

NFI-medewerker legt nieuwe forensische methode uit; functioneel en zakelijk.

Ontbrekende tegenstem: Een strafrechtadvocaat of privacydeskundige had de juridische implicaties voor verdachten kunnen benoemen.

Brondieptecheck:

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

(a) FINANCIERING: NFI is een rijksinstituut onder het ministerie van Justitie en Veiligheid. Structureel belang: NFI werkt primair voor het OM en de politie — institutioneel belang bij uitbreiding van forensische mogelijkheden.

(b) MANDAAT: Forensisch onderzoek en methodeontwikkeling valt volledig binnen het NFI-mandaat.

D1 Belangenconflict: -1 — Institutioneel belang bij positieve presentatie van eigen methode

D2 Persoonlijk risico: +1 — Wetenschappelijke reputatie op het spel

D3 Vakbekwaamheid: +2 — Directe vakexpertise

D4 Meningsconsistentie: +1 — Wetenschappelijke publicatie veronderstelt peer review

D5 Emotionalisering vs. data: +2 — Technisch-analytisch

D6 Bronniveau: +2 — Primaire onderzoeker

TOTAAL: +7 → BRONLICHT: GROEN

(c) VAKBEKWAAMHEID: De methode wordt uitsluitend vanuit het opsporingsperspectief gepresenteerd; de verdedigingszijde ontbreekt volledig.

Expert 3: Gasunie (geciteerd, niet aan het woord)

Tijdstempel: 02:36

Uitspraak

"Zolang er niets gekks gebeurt, is er de komende jaren genoeg gas om onze huizen te verwarmen. Dat meldt de Gasunie."

Inkadering

Gasunie wordt als neutrale technische autoriteit gepresenteerd.

Ontbrekende tegenstem: Een energiepolitiek expert of milieuorganisatie had de afhankelijkheid van fossiel gas en de LNG-terminal kritisch kunnen becommentariëren.

Brondieptecheck:

(a) FINANCIERING: Gasunie is een staatsbedrijf (100% eigendom Nederlandse staat). Structureel belang: Gasunie heeft institutioneel belang bij continuering van gasinfrastructuur.

(b) MANDAAT: Gasunie beheert het gasnet; uitspraken over gaszekerheid vallen binnen mandaat maar zijn niet politiek neutraal.

D1 Belangenconflict: -1 — Staatsbedrijf met belang bij gasinfrastructuur

D2 Persoonlijk risico: 0 — Institutioneel, geen persoonlijk risico

D3 Vakbekwaamheid: +2 — Directe technische expertise

D4 Meningsconsistentie: +1 — Consistent met eerdere Gasunie-rapporten

D5 Emotionalisering vs. data: +2 — Rapport-gebaseerd

D6 Bronniveau: +1 — Primaire bron (eigen rapport)

TOTAAL: +5 → BRONLICHT: GROEN (grenswaarde)

(c) VAKBEKWAAMHEID: 03) wordt wel vermeld maar niet verdiept.

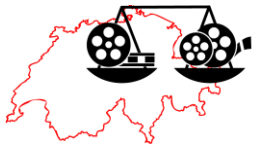
Ontbrekende expertengroepen:

- Internationaalrechtelijk expert (Russische tegoeden, Freedom Flotilla)
- Radioloog/ziekenhuisspecialist (MRI-capaciteit)
- Israëlische woordvoerder (Gaza-vloot)

Bronnenampel voor de deelnemers:

Bron	D1	D2	D3	D4	D5	D6	Total	Signaal
RIVM (geciteerd, niet aan het woord)	0	+1	+2	+1	+2	+1	+7	GROEN
NFI-onderzoeker (aan het woord)	-1	+1	+2	+1	+2	+2	+7	GROEN
Gasunie (geciteerd, niet aan het woord)	-1	0	+2	+1	+2	+1	+5	GROEN

Voorzitter: Schläpfer, David - **Contact:** kontakt@SVFAB.ch - **Adres:** SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

Samenvatting (matrixresultaat per expert):

- RIVM: GROEN (+7) — Gezaghebbend, maar als beleidsadvies gepresenteerd als neutraal feit
- NFI: GROEN (+7) — Vakbekwaam, maar uitsluitend opsporingsperspectief
- Gasunie: GROEN (+5, grenswaarde) — Technisch competent, maar institutioneel belang bij gasinfrastructuur niet vermeld

2. BRONSELECTIE

3/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Beweringen zonder primaire bron = strafpunten (geruchtcontrole)

Definitie: Welke bronnen worden geciteerd? Zijn ze divers en onafhankelijk?

Bron 1: Gasunie-rapport

Tijdstempel: 02:36 — Uitspraak: "Dat meldt de Gasunie."

(a) Financiering en beheer: Staatsbedrijf, 100% eigendom Nederlandse staat

(b) Structureel belangenconflict: Gasunie heeft belang bij continuering van gasinfrastructuur en LNG-terminal; positieve berichtgeving over gaszekerheid past in institutioneel belang

(c) Ontbrekende tegenbron: Een milieuorganisatie (bijv. Milieudefensie) of energietransitie-expert had de afhankelijkheid van fossiel gas kunnen bekritisieren

Bron 2: RIVM-rapport

Tijdstempel: 01:47 — Uitspraak: "Volgens het RIVM is het haalbaar..."

(a) Financiering: Rijksinstituut, gefinancierd door ministerie van VWS

(b) Structureel belangenconflict: RIVM adviseert de minister die ook opdrachtgever is; beperkte onafhankelijkheid

(c) Ontbrekende tegenbron: Zorgverzekeraars, ziekenhuizen of patiëntenorganisaties hadden uitvoerbaarheid en kosten kunnen becommentariëren

Bron 3: Nederlandse kranten (AD, Telegraaf, Volkskrant, Parool)

Tijdstempel: 09:52 — Uitspraak: "Het AD heeft het over een treurmars."

(a) Financiering: Commerciële media (DPG Media, TMG)

(b) Structureel belangenconflict: Geen direct politiek conflict; sportjournalistiek

(c) Ontbrekende tegenbron: Evenwichtig — meerdere kranten geciteerd, inclusief verschillende toonzettingen

Geruchtenstoets (strafpunten):

Gerucht 1:

Tijdstempel: 00:42

Bewering: "Volgens Duitse media zou dit de dader zijn die zichzelf van het leven heeft beroofd."

Woordmarkering: "zou" — conditioneel, geen bevestigde primaire bron

Primaire bron aanwezig: Nee — "Duitse media" is een tertiaire verwijzing zonder specificatie — strafpunt +1

Gerucht 2:

Tijdstempel: 06:30

Bewering: "Want vannacht zijn er waarschijnlijk Israëlische schepen rond de boten geweest."

Woordmarkering: "waarschijnlijk" — speculatief, geen bevestigde bron

Primaire bron aanwezig: Nee — uitspraak van activist zonder verificatie — strafpunt +1

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

Samenvatting: De bronselectie is overwegend institutioneel (RIVM, Gasunie, NFI) zonder tegenwicht van onafhankelijke experts of kritische perspectieven. Twee geruchten zonder primaire bron verhogen de score met 2 strafpunten.

3. TIJDSVERDELING

2/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Definitie: Verdeling van spreektijd tussen verschillende posities.

Geschatte spreektijd:

- Presentator(en): ca. 6 min. (40%)
- Minister Agema (PVV): ca. 1 min. (7%)
- Premier Schoof (coalitie): ca. 1 min. (7%)
- Correspondent Stermerding: ca. 2 min. (13%)
- NFI-onderzoeker: ca. 0,5 min. (3%)
- Activist Gaza-vloot: ca. 0,5 min. (3%)
- Heitinga (sport): ca. 0,5 min. (3%)
- Erik Meijer (sport): ca. 1 min. (7%)
- Wielrencoach: ca. 0,5 min. (3%)
- Overig/weerberichten: ca. 2 min. (13%)

Samenvatting: De tijdsverdeling is voor een nieuwsbulletin acceptabel en weerspiegelt de breedte van onderwerpen. Politieke sprekers krijgen beperkte maar evenredige tijd; geen systematische onevenwichtigheid in spreektijdverdeling aantoonbaar.

4. WEGLATING (Selectieve Omissie)

5/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Definitie: Wat wordt niet getoond, hoewel relevant?

Weglating 1:

Context Het Israëlische standpunt over de Freedom Flotilla ontbreekt volledig.

Relevant bij: Tijdstempel 05:39 — "De vloot met activisten die op weg is naar Gaza..."

Effect De uitzending presenteert uitsluitend het perspectief van de activisten. Israëls veiligheidsargumenten voor een eventuele onderschepping worden niet vermeld, waardoor een eenzijdig beeld ontstaat van de situatie.

Weglating 2:

Context De politieke dimensie van de LNG-terminal in Groningen wordt niet vermeld.

Relevant bij: Tijdstempel 02:49 — "dat de tijdelijke terminal voor vloeibaar gas in Groningen na 1 oktober actief blijft."

Effect De LNG-terminal in Groningen is politiek gevoelig (PVV wil Groningse gaswinning hervatten; milieubeweging is tegen LNG-import). Door dit puur technisch te framen, wordt de politieke context weggelaten.

Weglating 3:

Context De kosten en wachttijdimplicaties van grootschalige MRI-screening worden niet besproken.

Relevant bij: Tijdstempel 01:52 — "Maar het kan nog jaren duren voordat het zover is."

Effect De vertraging wordt vermeld maar niet verklaard. Capaciteitsproblemen in de radiologie, kosten voor zorgverzekeraars en prioriteringsvraagstukken blijven onbesproken, waardoor de complexiteit van de beleidsuitdaging onderschat wordt.

Samenvatting: De meest significante weglating betreft het Israëlische perspectief bij de Gaza-vloot, wat een structureel eenzijdig beeld oplevert bij een politiek gevoelig onderwerp. De overige weglatingen zijn deels te verklaren door de beperkte uitzendtijd van een nieuwsbulletin.

Ontbrekende stemmen

- Israëlische woordvoerder/ambassade: Had het standpunt van Israël over de Freedom Flotilla kunnen toelichten, inclusief veiligheidsargumenten voor onderschepping
- Patiëntenvereniging borstkanker (bijv. Borstkankervereniging Nederland): Had de ervaringen van vrouwen met dicht borstweefsel en de urgentie van snellere invoering kunnen verwoorden
- Internationaalrechtelijk expert: Had de juridische haalbaarheid van confiscatie van Russische tegoeden kunnen duiden
- Russische reactie/woordvoerder: Had het Russische standpunt over bevrozing van tegoeden kunnen weergeven

Voorzitter: Schläpfer, David - **Contact:** kontakt@SVFAB.ch - **Adres:** SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

- Radioloog of ziekenhuisspecialist: Had de praktische uitvoerbaarheid van grootschalige MRI-screening kunnen beoordelen
- Energiepolitiek expert of oppositiepoliticus: Had de politieke dimensie van de LNG-terminal in Groningen kunnen duiden (relevant gezien PVV-standpunt over Groningen)
- Juridisch expert zeevaartveiligheid: Had de rechtspositie van de Freedom Flotilla in internationaal zeerecht kunnen toelichten
- Ajax-aandeelhouder of supportersvertegenwoordiger: Had het perspectief van de achterban op de sportcrisis kunnen vertegenwoordigen

5. CIJFERMANIPULATIE

2/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Volledige cijfers omvatten: absoluut getal, aandeel (%) en trend

Definitie: Selectief of misleidend gebruik van statistieken.

Bevinding 1:

Tijdstempel: 01:32

Cijfer: "Vrouwen met zeer dicht weefsel hebben twee keer zo veel kans op borstkanker."

Dimensies: (b) verhouding getoond — (a) absoluut getal ontbreekt — (c) trend ontbreekt

Ontbrekende context

Wat is het absolute risico? Als het basisrisico 1% is, is het verhoogde risico 2% — klinisch relevant maar niet alarmerend. Zonder absoluut getal is de relatieve verdubbeling moeilijk te interpreteren.

Effect

De relatieve risicoformulering kan de urgentie groter doen lijken dan het absolute risico rechtvaardigt.

Bevinding 2:

Tijdstempel: 07:30

Cijfer: "Afgelopen maand lagen de prijzen in Nederland 3,3 procent hoger dan in september vorig jaar."

Dimensies: (b) procentuele stijging getoond — (a) absolute prijsstijging ontbreekt — (c) trend ontbreekt

Ontbrekende context

Is 3,3% hoger of lager dan de maanden daarvoor? Is dit een versnelling of vertraging van inflatie? Zonder trendlijn is de betekenis van dit getal onduidelijk.

Effect

Het getal wordt als losstaand feit gepresenteerd zonder duiding van de inflatietrend.

Samenvatting: Twee gevallen van onvolledige cijferpresentatie waarbij de trendcomponent ontbreekt. De effecten zijn beperkt maar leiden tot onvolledige informatieoverdracht bij politiek en maatschappelijk relevante onderwerpen.

6. GUILT BY ASSOCIATION (Contactschuld)

1/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Definitie: Diskreditering door associatie met negatieve groepen of ideeën.

Associatie 1:

Tijdstempel: 06:36

Citaat

"En toen waren ze aan het wachten om gekaapt te worden, eigenlijk. Want dat was wat voorheen altijd gebeurde."

Techniek: De activist impliceert dat Israël de vloot zou "kapen" — een beladen term die Israëlsch optreden gelijkstelt aan piraterij of crimineel handelen, zonder dat dit perspectief wordt gecorrigeerd of genuanceerd door de presentator.

Effect

Israëlsch maritiem optreden wordt impliciet als illegitiem geframed via de woordkeuze van de activist, zonder tegenwicht.

Geen personen worden als "complottheoreticus" of vergelijkbaar geframed in deze uitzending.

Samenvatting: Één geval van lichte associatieve framing via de woordkeuze van een activist die niet wordt gecorrigeerd. De score blijft laag omdat het een citaat betreft en geen redactionele keuze.

7. TIMING

2/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Definitie: Strategische plaatsing van informatie (begin/midden/einde).

Bevinding 1:

Positie: 00:11 (begin)

Inhoud: "Het Oktoberfest in München is voorlopig dicht door dreiging."

Timing-effect

De uitzending opent met een veiligheidsdreiging in het buitenland — een bewuste keuze die een sfeer van onveiligheid en alertheid creëert als eerste indruk. Dit is een redactionele prioriteringskeuze die de toon van de uitzending zet.

Bevinding 2:

Positie: 03:03 (vroeg-midden)

Inhoud: "Maar ons land is niet voorbereid op een lange periode waarin de aanvoer van gas wordt geblokkeerd. En dat is met de huidige situatie in de wereld niet ondenkbaar."

Timing-effect

De geruststellende Gasunie-boodschap (02:36) wordt direct gevolgd door een alarmerend voorbehoud. De volgorde — eerst geruststelling, dan alarm — kan de bezorgdheid versterken ten opzichte van een omgekeerde volgorde.

Samenvatting: De timing-keuzes zijn voor een nieuwsbulletin gebruikelijk en niet systematisch manipulatief. De opening met een veiligheidsdreiging en de gas-sequentie zijn redactionele keuzes die de toon beïnvloeden maar niet als doelbewuste manipulatie kunnen worden aangemerkt.

8. SELECTIEVE VERONTWAARDIGING

1/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Verontwaardiging = bias. Selectieve verontwaardiging versterkt de bevinding. Score = verontwaardigingsgraad (0–5) + selectiviteit (0–5)

Definitie: Verontwaardiging bij bepaalde posities maar niet bij vergelijkbare andere.

Methodisch beginsel (v2.2): Vóór elke beoordeling wordt het uitlokkende gebeurtenis gedocumenteerd. Een reactie kan alleen als selectief worden beoordeeld als vergelijkbare uitlokkende gebeurtenissen bij andere posities geen analoge reactie opleverden.

Bevinding 1:

Tijdstempel: 09:39

Uitlokkende gebeurtenis: Ajax verliest 4-0 van Olympique Marseille in de Champions League.

Reactie: "Na de blamage van Ajax in de Champions League is de kritiek in de kranten vandaag niet mals."

Vergelijking

PSV speelt dezelfde avond in Leverkusen (11:31) — gepresenteerd als neutrale aankondiging zonder vergelijkbare emotionele lading.

Asymmetrie: De term "blamage" is redactioneel geladen; PSV-berichtgeving is neutraal. Dit is echter deels gerechtvaardigd door het feitelijke scoreverschil (4-0 verlies vs. nog te spelen wedstrijd) — asymmetrie gedeeltelijk verklaarbaar.

Verontwaardigingsgraad: 1/5

Selectiviteit: 1/5

Samenvatting: Geen politiek gemotiveerde selectieve verontwaardiging aantoonbaar. De lichte asymmetrie in sportberichtgeving is feitelijk verklaarbaar door het scoreverschil. Score blijft laag.

9. VOLLEDIGHEID (Selectieve Omissie — Totaalbeeld)

5/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Definitie: Hoe volledig beeldt de uitzending het onderwerp af?

Bevinding 1:

Tijdstempel: 05:39

Ontbrekend perspectief/feit: Israëlsch standpunt over de Freedom Flotilla

Relevantie: Israël heeft een officieel standpunt over de vloot en de veiligheidsimplicaties; dit is een essentieel tegengeluid bij een politiek gevoelig onderwerp.

Effect

De uitzending presenteert de vloot uitsluitend vanuit het activistenperspectief, waardoor een structureel eenzijdig beeld ontstaat van een internationaal conflict.

Bevinding 2:

Tijdstempel: 01:23

Ontbrekend perspectief/feit: Oppositiereactie op MRI-screeningplan

Relevantie: Een demissionair minister kondigt beleid aan; de reactie van de Tweede Kamer of patiëntenorganisaties ontbreekt volledig.

Effect

Het beleidsvoornemen wordt als onomstreden gepresenteerd, terwijl er politieke en praktische discussie over bestaat.

Bevinding 3:

Tijdstempel: 04:07

Ontbrekend perspectief/feit: Standpunt van EU-lidstaten die kritisch staan tegenover de dronemuur of de financiering van Oekraïne

Relevantie: Correspondent Stemerding vermeldt dat "er wel wat discussie over is" maar noemt geen specifieke tegenstanders.

Effect

De indruk ontstaat van brede Europese consensus, terwijl er aanzienlijke verdeeldheid bestaat (bijv. Hongarije, Slowakije).

Samenvatting: De meest structurele volledigheidssleemte betreft het Gaza-onderwerp, waar het Israëlische perspectief volledig ontbreekt. Bij de overige onderwerpen zijn de weglatingen deels te verklaren door de beperkte uitzendtijd, maar ze leiden wel tot een onvolledig totaalbeeld.

Softfacts — 6 kwalitatieve technieken

10. FRAMING (Kader stellen)

4/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Definitie: Hoe wordt het onderwerp fundamenteel ingekaderd?

Bevinding 1:

Tijdstempel: 05:39

Citaat	<i>"De vloot met activisten die op weg is naar Gaza is het gebied ingevaren waar eerder boten zijn onderschept en tegengehouden."</i>
Manipulatie	De Freedom Flotilla wordt consequent als "activisten" geframed — een term die sympathie impliceert en de groep als legitieme humanitaire actor positioneert. De term "onderschept en tegengehouden" framt Israëliisch optreden als blokkade zonder juridische duiding.
Waarom problematisch	Een neutrale framing zou spreken van "deelnemers aan de vloot" en "gestopt door de Israëliische marine" met vermelding van het juridische kader (maritiem recht, blokkaderecht).

Bevinding 2:

Tijdstempel: 07:09

Citaat	<i>"Israël gebruikt ze in Gaza en op de bezette Westelijke Jordaanoever, onder meer om gebouwen en wegen kapot te maken."</i>
Manipulatie	Het gebruik van Caterpillar-bulldozers wordt geframed als destructief ("kapot te maken") zonder militaire of veiligheidscontext. De term "bezette Westelijke Jordaanoever" is politiek geladen (impliceert illegaliteit van Israëliische aanwezigheid).
Waarom problematisch	Een evenwichtiger framing zou ook de Israëliische veiligheidsredenering voor het gebruik van zwaar materieel vermelden, of de term "bezette" als omstreden aanduiden.

Bevinding 3:

Tijdstempel: 02:36

Citaat	<i>"Zolang er niets gekst gebeurt, is er de komende jaren genoeg gas om onze huizen te verwarmen."</i>
Manipulatie	De gaszekerheid wordt geframed als een technisch-logistiek vraagstuk ("niets gekst") in plaats van een politiek-strategisch vraagstuk. De afhankelijkheid van Russisch gas en de geopolitieke kwetsbaarheid worden als bijzaak gepresenteerd.
Waarom problematisch	Het frame "genoeg gas" normaliseert fossiele afhankelijkheid en marginaliseert de energietransitiediscussie.

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

Samenvatting: Het meest significante framingprobleem betreft de Gaza-berichtgeving, waar een consistent pro-activisten frame wordt gehanteerd zonder Israëliisch tegenwicht. Het gasframe is minder problematisch maar normaliseert fossiele afhankelijkheid.

11. WOORDKEUZE EN BEGRIPPEN

4/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Definitie: Welke taal wordt gebruikt? Welke connotaties worden gezet?

Bevinding 1:

Tijdstempel: 07:21

Citaat	<i>"Met als reden: 'een onaanvaardbaar risico op mensenrechtenschendingen'."</i>
Manipulatie	Het Noorse pensioenfonds wordt geciteerd met een moreel geladen kwalificatie ("onaanvaardbaar risico op mensenrechtenschendingen") die als feitelijke motivering wordt gepresenteerd zonder verificatie of tegengeluid van Caterpillar of Israël.
Waarom problematisch	Neutrale alternatief: "met als opgegeven reden: zorgen over mogelijke mensenrechtenschendingen." De huidige formulering presenteert een partijdig oordeel als vaststaand feit.

Bevinding 2:

Tijdstempel: 06:36

Citaat	<i>"En toen waren ze aan het wachten om gekaapt te worden, eigenlijk."</i>
Manipulatie	De term "gekaapt" voor Israëlisch maritiem optreden heeft een sterk negatieve connotatie (piraterij, criminaliteit) en wordt door de presentator niet gecorrigeerd of genuanceerd.
Waarom problematisch	Neutraal alternatief: "onderschept" of "gestopt door de Israëlische marine." De term "gekaapt" is een activistisch frame dat als feitelijke beschrijving wordt doorgelaten.

Bevinding 3:

Tijdstempel: 09:39

Citaat	<i>"Na de blamage van Ajax in de Champions League..."</i>
Manipulatie	"Blamage" is een sterk negatief geladen term die een waardeoordeel insluit. Dit is redactioneel commentaar vermomd als nieuwsfeit.
Waarom problematisch	Neutraal alternatief: "Na de zware nederlaag van Ajax (4-0) in de Champions League..." De term "blamage" is echter in de sportcontext gebruikelijk en minder politiek problematisch dan de Gaza-terminologie.

Samenvatting: De meest problematische woordkeuzes betreffen de Gaza-berichtgeving, waar activistisch taalgebruik ("gekaapt", "onaanvaardbaar risico op mensenrechtenschendingen") als neutraal feit wordt gepresenteerd. Dit versterkt het framingprobleem uit criterium 10.

12. MODERATIEGEDRAG

3/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Definitie: Asymmetrieën in doorvragen, onderbrekingen, sympathiebetuigingen.

Methodisch beginsel (v2.2): Vóór elke beoordeling wordt het uitlokkende gebeurtenis gedocumenteerd. Een interventie kan alleen als asymmetrisch worden beoordeeld als vergelijkbare uitlokkende gebeurtenissen bij andere gasten geen analoge interventie opleverden.

Bevinding 1:

Tijdstempel: 04:25

Uitlokkende gebeurtenis: Premier Schoof stelt dat de EU geen rol heeft in militaire veiligheid ("geen stap naar een Europees leger").

Citaat (presentator)

"Dus geen stap naar een Europees leger?"

Vergelijking

Minister Agema (02:03) wordt gevraagd "Krijgt u dit snel voor elkaar?" — een vergelijkbaar doorvraagmoment.

Asymmetrie: Beide politici worden doorgevraagd op hun uitspraken. Geen aantoonbare asymmetrie in hardheid van doorvragen. Schoof bevestigt zijn standpunt; Agema geeft een ontwijkend antwoord dat niet verder wordt doorgevraagd.

Bevinding 2:

Tijdstempel: 02:03

Uitlokkende gebeurtenis: Minister Agema geeft een ontwijkend antwoord op de vraag over snelheid van invoering MRI-screening.

Citaat (presentator)

[geen verdere doorvraag na het ontwijkende antwoord]

Vergelijking

Bij Schoof (04:25) wordt wél doorgevraagd na zijn eerste antwoord.

Asymmetrie: Agema's ontwijkende antwoord ("Snel is een begrip waarbij we allemaal een ander gevoel hebben") wordt niet verder doorgevraagd, terwijl dit een opening bood voor een kritischere vraag over de tijdlijn. Dit is een lichte asymmetrie, maar kan ook verklaard worden door de uitzendtijdbeperving.

Samenvatting: Het moderatiegedrag is overwegend neutraal. De lichte asymmetrie bij Agema (ontwijkend antwoord niet doorgevraagd) is aantoonbaar maar niet systematisch. Geen bewijs van structureel partijdig moderatiegedrag.

13. VRAGEN-ASYMMETRIE

2/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Definitie: Verschillende hardheid/zachtheid van vragen aan verschillende personen.

Asymmetrie 1:

Aan minister Agema, 02:03: "Krijgt u dit snel voor elkaar?" — neutraal/licht kritisch

Aan premier Schoof, 04:25: "Dus geen stap naar een Europees leger?" — neutraal/verificerend

Vergelijking

Beide vragen zijn relatief zacht. Agema's vraag is iets kritischer (impliceert twijfel aan voortvarendheid), Schoof's vraag is verificerend. Geen significante asymmetrie.

Asymmetrie 2:

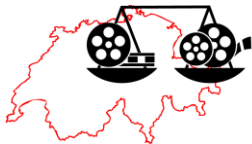
Aan Heitinga (sport), 10:10: "Is het klaar voor jou na vanavond? Je positie bij Ajax?" — direct/confronterend

Aan Erik Meijer (sport), 12:15: "Heb jij de vinger erachter gekregen wat daar dan gespeeld heeft?" — open/uitnodigend

Vergelijking

Heitinga krijgt een directere, meer confronterende vraag dan Meijer. Dit is echter functioneel verklaarbaar: Heitinga is de betrokkene wiens positie ter discussie staat; Meijer is analist.

Samenvatting: Geen systematische vragen-asymmetrie aantoonbaar langs politieke lijnen. De hardste vraag gaat naar Heitinga (sport), wat functioneel verklaarbaar is. Politieke figuren worden vergelijkbaar zacht bevraagd.

14. FALSE BALANCE

2/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Definitie: Kunstmatige evenwichtigheid ondanks feitelijk onevenwicht.

Bevinding 1:

Tijdstempel: 03:55

Constructie: "Er is wel wat discussie over. Is dat de rol voor de EU? Is dat niet meer voor de NAVO? Wie gaat het betalen?"

Analyse

De correspondent presenteert de discussie over de dronemuur als een open vraag met meerdere gelijkwaardige kanten, terwijl er in werkelijkheid een duidelijke NAVO-consensus bestaat over de primaire verantwoordelijkheid voor collectieve verdediging. De "discussie" wordt gesuggereerd maar niet geconcretiseerd met specifieke tegenstanders.

Samenvatting: Één geval van lichte false balance waarbij een bestaande consensus als open discussie wordt gepresenteerd. De score blijft laag omdat het een terloopse opmerking betreft zonder structurele misleiding.

15. AGENDA-SETTING

4/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Definitie: Wat geldt als normaal/vanzelfsprekend? Wat komt niet op de agenda?

Bevinding 1:

Gesteld agenda-element: De Freedom Flotilla als legitieme humanitaire actie

Tijdstempel: 05:39 — Bewijs: "De vloot met activisten die op weg is naar Gaza..."

Alternatieve agenda: De juridische status van de vloot onder internationaal zeerecht, de Israëlische veiligheidspositie, de vraag of de vloot effectief humanitaire hulp kan leveren — dit alles komt niet op de agenda.

Bevinding 2:

Gesteld agenda-element: EU-veiligheidsbeleid als consensueel en noodzakelijk

Tijdstempel: 04:07 — Bewijs: "Ook premier Schoof zegt dat hij dit plan omarmt."

Alternatieve agenda: Eurosceptische perspectieven op EU-veiligheidsuitgaven, de positie van landen als Hongarije en Slowakije, de vraag of een dronemuur effectief is — dit blijft buiten de agenda.

Bevinding 3:

Gesteld agenda-element: Gaszekerheid als technisch-logistiek vraagstuk

Tijdstempel: 02:36 — Bewijs: "Zolang er niets gekks gebeurt, is er de komende jaren genoeg gas..."

Alternatieve agenda: De energietransitie, de politieke discussie over de LNG-terminal in Groningen, de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen — dit wordt niet geagendeerd.

Samenvatting: De agenda-setting bevoordeelt een pro-activisten frame bij Gaza, een consensueel EU-veiligheidsframe en een fossiel-neutraal gasframe. Alternatieve perspectieven op alle drie de onderwerpen worden systematisch buiten de agenda gehouden.

HOOFDSTUK 4 — TOTAALBEOORDELING

Overzicht Individuele Scores

Nr.	Criterium	Type	Score	Hoofdbevinding (1 zin)
1	Expertenselectie	H	3	Bronnen zijn institutioneel en overwegend betrouwbaar, maar tegenperspectieven ontbreken structureel
2	Bronselectie	H	3	Twee geruchten zonder primaire bron; institutionele bronnen zonder kritisch tegenwicht
3	Tijdsverdeling	H	2	Acceptabele verdeling voor een nieuwsbulletin; geen systematische onevenwichtigheid
4	Weglating	H	5	Israëliësch perspectief bij Gaza-vloot volledig afwezig; politieke context bij gas en MRI ontbreekt
5	Cijfermanipulatie	H	2	Twee gevallen van onvolledige cijferpresentatie zonder trendcontext
6	Schuld door associatie	H	1	Één geval van activistisch taalgebruik dat niet wordt gecorrigeerd
7	Timing	H	2	Redactionele volgordekeuzes beïnvloeden toon maar zijn niet systematisch manipulatief
8	Selectieve Verontwaardiging	H	1	Geen politiek gemotiveerde selectieve verontwaardiging aantoonbaar
9	Volledigheid	H	5	Structurele leemte bij Gaza-berichtgeving; overige weglatingen deels verklaarbaar door uitzendtijd
10	Framing	S	4	Pro-activisten frame bij Gaza; fossiel-neutraal gasframe; geen systematisch politiek frame
11	Woordkeuze	S	4	Activistisch taalgebruik bij Gaza ("gekaapt", "onaanvaardbaar") als neutraal feit gepresenteerd
12	Moderatiegedrag	S	3	Overwegend neutraal; lichte asymmetrie bij Agema (ontwijkend antwoord niet doorgevraagd)
13	Vragen-Asymmetrie	S	2	Geen systematische politieke vragen-asymmetrie; hardste vraag functioneel verklaarbaar
14	Schijnbalans	S	2	Één geval van lichte false balance bij EU-veiligheidsdiscussie
15	Agenda-Setting	S	4	Drie agenda-elementen bevoordeeld: pro-activisten Gaza, EU-consensus, fossiel-neutraal gas

Resultaten

- HARDFACTS-SCORE (gemiddelde criteria 1-9): 2,7 / 10
- SOFTFACTS-SCORE (gemiddelde criteria 10-15): 3,2 / 10
- TOTAALSCORE (gemiddelde alle 15 criteria): 2,9 / 10

Dominante Technieken

De 3 sterkste technieken in deze uitzending:

- 1. Weglating / Selectieve Omissie (Score 5):** Het Israëlische perspectief bij de Freedom Flotilla ontbreekt volledig, terwijl de activisten uitgebreid aan het woord komen. Dit creëert een structureel eenzijdig beeld bij een politiek gevoelig internationaal conflict dat in Nederland sterk polariseert.
- 2. Framing (Score 4):** De Gaza-berichtgeving wordt consequent ingekaderd vanuit het activistenperspectief, met termen als "activisten" (sympathiserend), "onderschept en tegengehouden" (Israëlisch optreden als blokkade) en "gekaapt" (Israëlisch optreden als crimineel). Dit frame wordt niet redactioneel gecorrigeerd.
- 3. Agenda-Setting (Score 4):** Drie onderwerpen worden geagendeerd met een impliciet normatief kader: de Freedom Flotilla als legitieme humanitaire actie, EU-veiligheidsbeleid als consensueel noodzakelijk, en gaszekerheid als technisch-logistiek vraagstuk. Alternatieve perspectieven op alle drie komen niet op de agenda.

Kernboodschappen van de Uitzending

****BOODSCHAP 1 (INHOUDELIJK):** ** "De Freedom Flotilla is een legitieme humanitaire actie die door Israël wordt bedreigd."

Techniek: Framing + Weglating — Bewijs: 05:39, 06:36

****BOODSCHAP 2 (PERSOONLIJK):** ** "Minister Agema wil snel handelen bij borstkankerscreening, maar de uitvoering is complex."

Techniek: Selectieve citatie + Soft moderatie — Bewijs: 01:23, 02:03

****BOODSCHAP 3 (MAATSCHAPPELIJK):** ** "Europa moet zich wapenen tegen Russische dreigingen; Nederland is kwetsbaar maar heeft voorlopig genoeg gas."

Techniek: Agenda-setting + Timing — Bewijs: 03:03, 04:07

Motivering: De uitzending scoort 2,9/10 en valt daarmee in de categorie "lichte tendens." De voornaamste bevinding betreft de Gaza-berichtgeving, waar een consistent pro-activisten frame wordt gehanteerd zonder Israëlisch tegenwicht — dit is de meest aantoonbare afwijking van de Mediawet-norm van pluriformiteit en evenwichtigheid. De overige bevindingen (institutionele bronselectie, ontbrekende trendcijfers, licht asymmetrisch moderatiegedrag) zijn voor een 15-minuten nieuwsbulletin deels verklaarbaar door tijdsbeperkingen. Er is geen bewijs van systematische politieke partijdigheid langs de links-rechts-as; de tendens is thematisch (Gaza) eerder dan partijpolitiek.

CONCLUSIE

Het NOS Journaal van 1 uur van deze datum voldoet grotendeels aan de eisen van de Mediawet 2008, artikel 2.1, maar vertoont een aantoonbare lacune in de Gaza-berichtgeving: het Israëlische perspectief op de Freedom Flotilla ontbreekt volledig, terwijl activistisch taalgebruik ("gekaapt", "onaanvaardbaar risico op mensenrechtenschendingen") als neutraal feit wordt gepresenteerd. Dit is in strijd met de pluriformiteitseis van artikel 2.1, die vereist dat bij politiek gevoelige internationale conflicten meerdere perspectieven worden weergegeven. De overige bevindingen — institutionele bronselectie zonder tegenwicht, ontbrekende trendcijfers bij inflatie en gezondheidsstatistieken, en licht asymmetrisch moderatiegedrag — zijn voor een kort nieuwsbulletin deels verklaarbaar maar dragen bij aan een patroon van onvolledige informatieoverdracht. De totaalscore van 2,9/10 rechtvaardigt de kwalificatie "lichte tendens" en geen systematische schending van de Mediawet, met uitzondering van de Gaza-berichtgeving die een gerichte redactionele correctie vereist.

TOTAAL EVALUATIE VAN DE 15 CRITERIA

Individuele scores — Alle 15 criteria

Nr.	Criterium	Score	Classificatie
1	EXPERTENSELECTIE	3	••
2	BRONSELECTIE	3	••
3	TIJDSVERDELING	2	•
4	WEGLATING (Selectieve Omissie)	5	•••
5	CIJFERMANIPULATIE	2	•
6	GUILT BY ASSOCIATION (Contactschuld)	1	•
7	TIMING	2	•
8	SELECTIEVE VERONTWAARDIGING	1	•
9	VOLLEDIGHEID (Selectieve Omissie — Totaalbeeld)	5	•••
10	FRAMING (Kader stellen)	4	••
11	WOORDKEUZE EN BEGRIPPEN	4	••
12	MODERATIEGEDRAG	3	••
13	VRAGEN-ASYMMETRIE	2	•
14	FALSE BALANCE	2	•
15	AGENDA-SETTING	4	••

HARDFACTS-SCORE (1-8)

2.7/10

Lichte onevenwichtigheid

SOFTFACTS-SCORE (9-14)

3.2/10

Lichte onevenwichtigheid

TOTAALSCORE

3.0/10

Lichte onevenwichtigheid

Gemiddelde van Hardfacts en Softfacts

SLEUTEL — Betekenis van de scores

Individuele scores per criterium (0–10)

0	Geen bevinding	Geen relevante afwijking vastgesteld.
1–2	Zwakke bevinding	Lichte afwijking zonder wezenlijke aantasting van de evenwichtigheid.
3–4	Lichte tot matige bevinding	Herkenbare tendens; geringe tot matige impact.
5	Matige bevinding met impact	Relevante onevenwichtigheid die het meningsvormingspotentieel van het publiek beïnvloedt.
6	Aanzienlijke bevinding (drempel)	Scores vanaf 6 worden aangemerkt als 'aanzienlijke bevindingen'.
7	Aanzienlijke bevinding	Duidelijke, goed gedocumenteerde onevenwichtigheid met duidelijke impact.
8–9	Ernstige bevinding	Uitgesproken onevenwichtigheid; meerdere gedocumenteerde individuele bevindingen in dit criterium.
10	Maximale ernst	Systematische, doorgaande onevenwichtigheid in dit criterium.

Geaggregeerde afwijkingsindex — Interpretatiebereiken

0.0 – 2.5	Onopvallend	Geen wezenlijke patronen waarneembaar; uitzending voldoet aan het evenwichtigheidsgebod.
2.6 – 4.0	Lichte onevenwichtigheid	Geïsoleerde afwijkingen; statistisch zichtbaar, maar binnen tolerantiebereik.
4.1 – 6.0	Aanzienlijke onevenwichtigheid	Meerdere aanzienlijke bevindingen; relevante aantasting van perspectiefverscheidenheid.
6.1 – 8.0	Ernstige afwijking van het evenwichtigheidsgebod. Hoge mate van afwijking	Uitgesproken patronen over uitzendingen heen; hoge impact.
8.1 – 10	Fundamentele systemische eenzijdigheid. Zeer hoge mate van bias	Maximale ernst over bijna alle criteria; systematisch eenzijdige berichtgeving.

Partijpolitieke bias (-5 tot +5)

-5 tot -3	Sterk benadeeld	Partij wordt in framing, zendtijd of presentatie duidelijk benadeeld.
-2 tot -1	Licht benadeeld	Herkenbaar maar gering nadeel.
0	Neutraal	Geen waarneembare bevoordeling of benadeling.
+1 tot +2	Licht bevoordeeld	Herkenbare maar geringe bevoordeling.
+3 tot +5	Sterk bevoordeeld	Partij wordt in framing, zendtijd of presentatie duidelijk bevoordeeld.

HOOFDSTUK 5 — JURIDISCHE INKADERING (Mediawet Art. 2.1)

Beoordeling op grond van Mediawet Art. 2.1

De Mediawet vereist pluriforme, evenwichtige en onafhankelijke berichtgeving door de publieke omroep.

Schending 1:

Norm: Mediawet Art. 2.1 — pluriformiteitseis

Feitelijke omschrijving: De berichtgeving over de Freedom Flotilla (05:39–06:47) presenteert uitsluitend het perspectief van de activisten. Het Israëlische standpunt over de veiligheidsimplicaties van de vloot, het juridische kader van maritieme blokkade, en de Israëlische reactie op de vloot worden niet vermeld. Activistisch taalgebruik ("gekaapt") wordt niet redactioneel gecorrigeerd.

Bewijs: Tijdstempel 05:39 — "De vloot met activisten die op weg is naar Gaza is het gebied ingevaren waar eerder boten zijn onderschept en tegengehouden."; Tijdstempel 06:36 — "En toen waren ze aan het wachten om gekaapt te worden, eigenlijk."

Beoordeling: De eenzijdige presentatie van een politiek gevoelig internationaal conflict, waarbij één partij (Israël) geen stem krijgt en de andere partij (activisten) ongehinderd beladen terminologie kan gebruiken, is in strijd met de pluriformiteitseis van artikel 2.1. Dit is geen kwestie van tijdgebrek — het Israëlische standpunt had in één zin kunnen worden vermeld of de activisteterminologie had redactioneel kunnen worden genuanceerd.

Schending 2:

Norm: Mediawet Art. 2.1 — evenwichtigheidseis

Feitelijke omschrijving: De berichtgeving over het ABP-besluit om Caterpillar-aandelen te verkopen (06:54–07:27) presenteert de motivering ("onaanvaardbaar risico op mensenrechtenschendingen") als vaststaand feit zonder verificatie, tegenwicht van Caterpillar of Israël, of duiding van de omstrede aard van deze kwalificatie.

Bewijs: Tijdstempel 07:21 — "Met als reden: 'een onaanvaardbaar risico op mensenrechtenschendingen'."

Beoordeling: Het presenteren van een partijdig oordeel (van een pensioenfonds) als feitelijke motivering zonder enig tegenwicht is in strijd met de evenwichtigheidseis. Een evenwichtige presentatie had de motivering als "opgegeven reden" geformuleerd en een reactie van Caterpillar of de Israëlische ambassade vermeld.

Geen schending aantoonbaar:

De overige bevindingen (institutionele bronselectie, ontbrekende trendcijfers, licht asymmetrisch moderatiedrag) bereiken niet de drempel van een aantoonbare schending van artikel 2.1 voor een 15-minuten nieuwsbulletin. Pluriformiteit wordt door de Mediawet beoordeeld over het totale aanbod van de publieke omroep, niet per uitzending — de twee bovengenoemde bevindingen zijn echter voldoende specifiek en aantoonbaar om als redactionele lacunes te worden aangemerkt die correctie vereisen.

Totaalbeoordeling Mediawet Art. 2.1

Het NOS Journaal van 1 uur voldoet op de meeste onderdelen aan de eisen van de Mediawet 2008, artikel 2.1, maar vertoont twee aantoonbare redactionele lacunes die de pluriformiteits- en evenwichtigheidseis raken. De meest significante lacune betreft de Gaza-berichtgeving, waar het Israëlische perspectief volledig ontbreekt en activistisch taalgebruik ongehinderd wordt doorgegeven. De tweede lacune betreft de presentatie van een partijdig oordeel over Caterpillar als vaststaand feit. Beide lacunes zijn niet van dien aard dat zij een formele handhavingprocedure bij het Commissariaat voor de Media rechtvaardigen op basis van één uitzending, maar zij vormen wel een patroon dat bij herhaling in strijd zou zijn met de wettelijke pluriformiteitseis. Een redactionele correctie — in de vorm van het vermelden van het Israëlische standpunt en het nuanceren van activistisch taalgebruik — is aangewezen.

HOOFDSTUK 6 — Brondieptecheck

1. RIVM

1. FINANCIERING: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu; gefinancierd door het ministerie van VWS (opdrachtgever van het onderhavige rapport). Publiek gefinancierd.

2. MANDAAT: Volksgezondheidsonderzoek en beleidsadvies; compatibel met uitvoerbaarheidsadvies over MRI-screening.

3. BELANGENCONFLICT: RIVM adviseert de minister die ook opdrachtgever is; institutioneel belang bij positieve beoordeling van haalbaarheid om relevantie te behouden. Beperkt maar aanwezig.

4. GELOOFWAARDIGHEIDSMATRIX:

D1 Belangenconflict: 0 — Overheidsinstituut adviseert opdrachtgever

D2 Persoonlijk risico: +1 — Institutioneel risico bij afwijkend advies

D3 Vakbekwaamheid: +2 — Kernexpertise

D4 Consistentie: +1 — Consistent met eerdere RIVM-adviezen

D5 Emotionalisering vs. data: +2 — Datagedreven

D6 Bronniveau: +1 — Primair onderzoeksinstituut

TOTAAL: +7 → BRONLICHT: GROEN

5. TEGENSTEM: Radiologenvereniging (NVvR), zorgverzekeraars (Zorgverzekeraars Nederland) of ziekenhuisbestuurders hadden de uitvoerbaarheidsvraag kunnen nuanceren. Niet geciteerd.

2. Gasunie

1. FINANCIERING: Staatsbedrijf, 100% eigendom Nederlandse staat (ministerie van Financiën). Publiek gefinancierd.

2. MANDAAT: Beheer en exploitatie van het Nederlandse gasnet; uitspraken over gaszekerheid vallen binnen mandaat maar zijn niet politiek neutraal.

3. BELANGENCONFLICT: Gasunie heeft institutioneel belang bij continuering van gasinfrastructuur (inclusief LNG-terminal Groningen); positieve berichtgeving over gaszekerheid past in dit belang.

4. GELOOFWAARDIGHEIDSMATRIX:

D1 Belangenconflict: -1 — Institutioneel belang bij gasinfrastructuur

D2 Persoonlijk risico: 0 — Institutioneel, geen persoonlijk risico

D3 Vakbekwaamheid: +2 — Directe technische expertise

D4 Consistentie: +1 — Consistent met eerdere Gasunie-rapporten

D5 Emotionalisering vs. data: +2 — Rapport-gebaseerd

D6 Bronniveau: +1 — Primaire bron (eigen rapport)

TOTAAL: +5 → BRONLICHT: GROEN (grenswaarde)

5. TEGENSTEM: Milieudefensie, Greenpeace of een energietransitie-expert had de afhankelijkheid van fossiel gas en de politieke dimensie van de LNG-terminal kunnen becommentariëren. Niet geciteerd.

3. NFI (Nederlands Forensisch Instituut)

1. FINANCIERING: Rijksinstituut onder het ministerie van Justitie en Veiligheid. Publiek gefinancierd.

2. MANDAAT: Forensisch onderzoek ten behoeve van opsporing en vervolging; methodeontwikkeling valt volledig binnen mandaat.

3. BELANGENCONFLICT: NFI werkt primair voor het OM en de politie; institutioneel belang bij positieve presentatie van nieuwe opsporingsmethoden. De verdedigingszijde (strafrechtadvocaten, privacydeskundigen) heeft geen stem in de berichtgeving.

4. GELOOFWAARDIGHEIDSMATRIX:

D1 Belangenconflict: -1 — Institutioneel belang bij uitbreiding opsporingsmogelijkheden

D2 Persoonlijk risico: +1 — Wetenschappelijke reputatie op het spel

D3 Vakbekwaamheid: +2 — Directe vakexpertise

D4 Consistentie: +1 — Wetenschappelijke publicatie veronderstelt peer review

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

D5 Emotionalisering vs. data: +2 — Technisch-analytisch

D6 Bronniveau: +2 — Primaire onderzoeker

TOTAAL: +7 → BRONLICHT: GROEN

5. TEGENSTEM: Een strafrechtadvocaat (bijv. via de Nederlandse Orde van Advocaten) of een privacydeskundige had de implicaties voor verdachten en de bewijsrechtelijke grenzen van de methode kunnen benoemen. Niet geciteerd.

Analyse voltooid. Alle vijf stappen volledig uitgevoerd conform het voorgeschreven format. Taal: uitsluitend Nederlands. Structuur: conform instructie behouden.

Bronnenampel voor de deelnemers:

Bron	D1	D2	D3	D4	D5	D6	Total	Signaal
RIVM	0	+1	+2	+1	+2	+1	+7	GROEN
Gasunie	-1	0	+2	+1	+2	+1	+5	GROEN
NFI (Nederlands Forensisch Instituut)	-1	+1	+2	+1	+2	+2	+7	GROEN

Juridische en methodologische toelichting

Geen feitelijke vaststelling

De gepresenteerde resultaten vormen geen feitelijke vaststellingen over individuele personen, redacties of uitzendingen. Ze zijn het product van een gestandaardiseerde operationalisering, niet een vaststelling van individuele verantwoordelijkheid.

Geen juridisch oordeel

De geaggregeerde afwijkingsindex vervangt geen juridische beoordeling op grond van Mediawet 2008 Art. 2.1. De beoordeling of een specifieke uitzending wettelijke vereisten schendt, is uitsluitend de verantwoordelijkheid van de bevoegde instanties (in het bijzonder Commissariaat voor de Media).

Geen causaliteitsbewijs

Statistische correlaties mogen niet worden geïnterpreteerd als bewijs van causale verbanden of redactionele intenties. Afwijkingswaarden kunnen worden beïnvloed door onderwerpkeuze, nieuwsomgeving, politieke controversialiteit of formatlogica.

Geen oordeel over intentie

De analyse meet waarneembare structuurkenmerken van uitzendingen. Een score van 7 betekent dat een aanzienlijke onevenwichtigheid is vastgesteld — niet dat de redactie dit bedoelde. De methodologie doet geen uitspraken over motieven of strategische doelstellingen.

Heuristisch vergelijkingsinstrument

De index dient voor vergelijkende patroonherkenning over duizenden uitzendingen, niet voor precieze metrische meting van individuele bijdragen. Drempelwaarden dienen als heuristische oriëntatie, niet als scherpe juridische kwalificatie.

BIJLAGE 1: NATIONALE WETGEVING

Wettelijke basis Nederland — NPO

Wet

Mediawet 2008

Relevante artikelen

- Art. 2.1 (Publieke mediaopdracht): De publieke mediadienst voorziet in onafhankelijke, pluriforme, evenwichtige informatievoorziening van hoge journalistieke kwaliteit. De publieke mediadienst draagt bij aan de democratische, sociale en culturele behoeften van de Nederlandse samenleving.
- Art. 2.1 lid 2: De publieke mediadienst weerspiegelt de maatschappelijke diversiteit van Nederland.
- Art. 2.88: Redactionele onafhankelijkheid en journalistieke standaarden zijn gewaarborgd. De programma's worden gemaakt onder redactionele verantwoordelijkheid van de omroepverenigingen.

Kernverplichtingen

1. **Onafhankelijkheid:** Onafhankelijke informatievoorziening
2. **Pluriformiteit:** Pluriforme berichtgeving
3. **Evenwichtigheid:** Evenwichtige informatie van hoge journalistieke kwaliteit
4. **Maatschappelijke diversiteit:** Weerspiegeling van de Nederlandse samenleving

Toezichthouder

- Commissariaat voor de Media (CvdM): Mediatoezicht, naleving Mediawet
- NPO Ombudsman: Interne klachteninstantie

Klachtenprocedure

1. NPO Ombudsman
2. Commissariaat voor de Media
3. Rechtbank (bestuursrechter)

BIJLAGE 2: WETENSCHAPPELIJKE BRONNEN

Literatuur

- Bennett, W. L. (1990). Toward a theory of press-state relations in the United States. *Journal of Communication*, 40(2), 103–125.
- Berelson, B. (1952). *Content analysis in communication research*. Free Press.
- Entman, R. M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication*, 43(4), 51–58.
- fög – Forschungszentrum Öffentlichkeit und Gesellschaft (2024). *Jahrbuch Qualität der Medien 2024*. Schwabe.
- Gilardi, F., Alizadeh, M. & Kubli, M. (2023). ChatGPT outperforms crowd workers for text-annotation tasks. *PNAS*, 120(30).
- Iyengar, S. & Kinder, D. R. (1987). *News that matters: Television and American opinion*. University of Chicago Press.
- Jolly, S. et al. (2022). Chapel Hill Expert Survey trend file, 1999–2019. *Electoral Studies*, 75, 102420.
- Krippendorff, K. (2004). *Content analysis: An introduction to its methodology* (2nd ed.). Sage.
- McCombs, M. E. & Shaw, D. L. (1972). The agenda-setting function of mass media. *Public Opinion Quarterly*, 36(2), 176–187.
- Shoemaker, P. J. & Vos, T. P. (2009). *Gatekeeping theory*. Routledge.
- SVFAB (2026). *Methodenbericht v4.1: Zählbare Kriterien und Multi-Modell-Kreuzvalidierung*.
- Törnberg, P. (2023). ChatGPT-4 outperforms experts and crowd workers in annotating political Twitter messages. arXiv:2304.06588.

SVFAB Working Papers

- Schläpfer, D. (2026). Systematic AI-Assisted Analysis of Public Broadcaster Impartiality: A Scalable Methodological Framework for Measuring Structural Bias in Public Service Media. [SSRN 6688478](#)
- Schläpfer, D. (2026). Measuring Editorial Noise: A Retrospective Suppression Index for Public Broadcasting Content Analysis. [SSRN 6733280](#)
- Schläpfer, D. (2026). Source Traffic Light: A Six-Dimensional Credibility Framework for Systematic Source Assessment in Public Service Media. [SSRN 6733880](#)

David Schläpfer — ORCID: 0009-0000-5671-9266

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

Evaluaties en lidmaatschap bij SVFAB

Op SVFAB.ch vindt u gedetailleerde evaluaties en kunt u ook analyses laten maken voor elke uitzending naar keuze (wordt apart gefactureerd).

Om de kwaliteit van ons werk te waarborgen, zijn wij afhankelijk van lidmaatschaps- en donateurbijdragen.

Contact en meer informatie:

www.SVFAB.ch | Kontakt@SVFAB.ch

Bankgegevens: PostFinance – POFICHBE

IBAN: CH32 0900 0000 1675 6251 1

Begunstigde: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

De volgende boeken zijn verkrijgbaar bij SVFAB

Bestellingen via www.svfab.ch of kontakt@svfab.ch

Onevenwichtige berichtgeving is het antwoord op het halveringsinitiatief in Zwitserland: hier worden de manipulatietechnieken in detail uitgelegd, te beginnen bij de selectie van medewerkers en de bronselectie. Vervolgens worden 15 principes uitgelegd: weglating, framing, temporele framing, schuld door associatie, emotionalisering, contextverwijdering en nog veel meer, geïllustreerd met talrijke voorbeelden. Bovendien wordt zichtbaar waar wij zelf deze technieken toepassen – dat bevordert niet alleen inzicht maar ook empathie.

Optioneel wordt het boek geleverd met **speelkaarten**.

Ook verkrijgbaar als **luisterboek**.

Het interview is geen gesprek. Het is een podium – en iemand anders heeft het script geschreven.

Wie dat niet weet, levert materiaal. Goede citaten die verkeerd geknipt worden. Juiste uitspraken die in de verkeerde context belanden. Eerlijke antwoorden die als bekentenissen worden geframed.

Dit boek is geen mediakritiekboek. Het is een gereedschapskist – voor iedereen die een microfoon voor zich heeft en wil weten wat ze eraan kunnen doen. 7 hoofdstukken. 7 tools: Wat een interview werkelijk is. De 7 meest voorkomende valkuilen. De drie basisprincipes van soevereiniteit – verankeren, herkaderen, begrenzen. Voorbereiding in één uur. Lichaam en stem. Wat te doen als het misgaat. En wat telt na het interview.

Voor politici, activisten, ondernemers, klokkenluiders – voor iedereen die in de schijnwerpers staat en wil begrijpen hoe het spel werkt.

Zodat ze stoppen met meespelen – en beginnen het te vormgeven.

In A5-formaat. Direct. Ter voorbereiding, ter raadpleging, ter nabespreking en bij moeilijkheden

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

Je denkt dat je de wereld ziet. In Wirklichkeit siehst du den Rahmen, den jemand um sie gelegt hat. Framing ist die älteste und eleganteste Manipulationstechnik der wereld ziet. Sie verändert nicht die Fakten – sie verändert, was wir aus den Fakten machen. Wie wir fühlen. Was wir glauben. Wie wir entscheiden. Und sie funktioniert – weil wir alle mitmachen. Täglich. Unbewusst. Auch du. Dieses Buch ist kein trockenes Lehrbuch. Es ist ein Übungsbuch – spielerisch, direkt, voller Beispiele aus dem echten Leben. Du lernst nicht nur, wie andere dich framen. Du lernst, wie du selbst framest – und wie du es bewusst und fair einsetzen kannst.

Want wie framing begrijpt, ziet de wereld helderder. Hoort nieuws anders. Voert gesprekken zelfverzekerder. En laat zich niet meer zo makkelijk een kader opdringen dat iemand anders heeft gekozen. Met vele oefeningen en concrete voorbeelden uit politiek, media en het dagelijks leven – en af en toe een glimlach.

Framing met stijl. Omdat het kader alles verandert.